

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs I. Vtrum secundum scientiam inditam, vel infusam Christus
omnia sciat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

QVÆSTIO VNDECIMA.

De scientia indita, vel infusa anima Christi, in sex articulos diuisa.

DEinde considerandum est de scientia indita, vel infusa anima Christi.

Et circa hoc queruntur sex.

Primo, utrum secundum hanc scientiam Christus sciat omnia.

Secundo, utrum hac scientia uti potuerit non conuertendo se ad phantasmata.

Tertio, utrum hac scientia fuerit collatiua.

Quarto, de comparatione huius scientia ad scientiam Angelicam.

Quinto, utrum fuerit scientia habitualis.

Sexto, utrum fuerit distincta per diuersos habitus.

Ratio ordinis.

CVmin qualibet scientia tria consideretur scilicet obiectum, actus & habitus, de scientia indita anime Christi tractaturus in hac quaestione S. D. primo de illius obiecto differit in art. 1. querens: utrum secundum hanc scientiam Christus omnia sciat: Secundo de illius actu, qui secundo loco post obiectum consideratur in scientia, tractat in duobus alijs articulis, nimirum secundo & tertio: in secundo quidem de actu siue usu huius scientia in ordine ad phantasmata: in tertio vero de collatione seu discursu eiusdem scientia: prius enim ordine naturæ est ordo siue conuersio ad phantasmata, quam collatio siue discursus: cum hic ex illa dependeat. Et quoniam ex dictorum trium articulorum definitionibus confurgit dubitatio de gradu nobilitatis huius scientia, quas ex doctrina primi articuli videtur maior scientia Angelorum, ex conclusionibus autem secundi & tertii articuli videtur inferior: ideo S. D. in art. 4. proponit quaesitum de comparatione huius scientia ad scientiam Angelicam querens, an hæc scientia fuerit maior scientia Angelorum. Denique duobus extremis articulis agit de ratione habitus huius scientia conuenienti, & prius quidem proponit quaesitum de ratione habitus absolute querens in art. 5. utrum hæc scientia fuerit habitualis: deinde de unitate, aut pluralitate habitus inquirat in art. 6. querens utrum fuerit hæc scientia distincta per diuersos habitus.

ARTICVLVS I.

Utrum secundum scientiam inditam, vel infusam Christus omnia sciat.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non cognouerit omnia. Hæc enim scientia indita est Christo ad perfectionem possibilis intellectus eius. Sed intellectus possibilis anime humane non videtur esse in potentia ad omnia simpliciter, sed ad illa sola, in qua potest reduci in actum per intellectum agentem, qui est proprium actuum ipsius, quæ quidem sunt cognoscibilia secundum rationem naturalem. Ergo secundum hanc scientiam non cognouit Christus ea, quæ naturalem rationem excedunt.

Præterea: Phantasmata se habent ad intellectum humanum, sicut colores ad visum: ut dicitur tertio de anima. Sed non pertinet ad perfectionem visus potentia cognoscere ea, quæ sunt omnino absque colore. Ergo neque ad perfectionem intellectus humani pertinet cognoscere ea, quorum non possunt esse phantasmata, sicut sunt substantia separata. Sic ergo, cum huiusmodi scientia fuerit in Christo ad perfectionem anime intellectiue ipsius, videtur, Naz. in D. Thom. 3. partem.

A quod per huiusmodi scientiam non cognouerit substantias separatas.

Præterea: Ad perfectionem intellectus non pertinet cognoscere singularia. Videtur ergo, quod per huiusmodi scientiam anima Christi singularia non cognouerit.

Sed contra est, quod dicitur Isa. 11. quod repleuit eum Spiritus sapientia, & intellectus, scientia, & consilij. Sub quibus comprehenduntur omnia cognoscibilia: nam ad sapientiam pertinet cognitio omnium diuinorum: ad intellectum autem pertinet cognitio omnium immaterialium: ad scientiam autem pertinet cognitio omnium conlusionum: ad consilium autem cognitio omnium agibilium. Ergo videtur, quod Christus secundum scientiam inditam sibi per Spiritum sanctum habuerit omnium cognitionem.

Respondeo dicendum, quod sicut prius dictum est, conueniens fuit, ut anima Christi omnino esset perfecta per hoc, quod omnis eius potentia sit reducta ad actum. Est autem considerandum, quod in anima humana, sicut in qualibet creatura, consideratur duplex potentia passiva. Una quidem per comparationem ad agens naturale. Alia vero per comparationem ad agens primum: quod potest quamlibet creaturam reducere in actum aliquem altioris actus, in quem reducit per agens naturale: & hæc consuevit vocari potentia obedientie in creatura. Vraque autem potentia anime Christi fuit reducta in actum, secundum hanc scientiam diuinitus inditam. Et ideo secundum eam anima Christi primo quidem cognouit, quæcunque ab homine cognosci possunt per virtutem luminis intellectus agentis: sicut sunt, quæcunque pertinent ad scientias humanas. Secundo vero per hanc scientiam cognouit Christus omnia illa, quæ per reuelationem diuinam hominibus innotescunt: siue pertineant ad donum sapientia, siue ad donum prophetia, siue ad quodcunque donum Spiritus sancti. Omnia enim ista abundantius, & plenius ceteris cognouit anima Christi. Ipsam tamen Dei essentiam per hanc scientiam non cognouit, sed solum per primam, de qua supra dictum est.

Ad primum ergo dicendum, quod ratio illa procedit de potentia naturali anime intellectiue, quæ scilicet est per comparationem ad agens naturale, quod est intellectus agens.

Ad secundum dicendum, quod humana anima in statu huius vite, quo quodammodo est ad corpus obligata, re sine phantasmate intelligere non potest, non potest intelligere substantias separatas. Sed post statum huius vite, anima separata poterit aequaliter substantias separatas seipsas cognoscere: ut in prima parte dictum est. Et hoc præcipue manifestum est, circa animas Beatorum. Christus autem ante passionem non solum fuit viator sed etiam comprehensor: unde anima eius poterat cognoscere substantias separatas per modum, quo cognoscit anima separata.

Ad tertium dicendum, quod cognitio singularium non pertinet ad perfectionem anime intellectiue secundum cognitionem speculatiuam. Pertinet tamen ad perfectionem eius secundum cognitionem practicam, quæ non pertinetur absque cognitione singularium, in quibus est operatio: ut dicitur in sexto Ethic. Unde ad prudentiam requiruntur memoria præteritorum, cognitio presentium, & prouidentia futurorum: ut Tullius dicit in sua Rhetorica. Quia igitur Christus habuit plenitudinem prudentie secundum donum consilij, consequens est, quod cognouerit omnia singularia presentia, præterita, & futura.

Sensus quaesiti.

VOx illa omnia duplex complectitur genus cognoscibilium, scilicet per naturale lumen intellectus agentis, & per lumen diuinæ reuelationis, ut explicat S. D. in corpore.

O o

Forma

Forma Textus.

PRIMA CONCL. Anima Christi secundum hanc scientiam cognouit omnia, quæ cognosci possunt per virtutem luminis intellectus agentis: sicut sunt quæcunque pertinent ad scientias humanas, & omnia illa quæ per reuelationem diuinam hominibus innotescunt, siue pertineant ad donum sapientia, siue prophetia, siue ad quodcunque donum Spiritus S. Probat: quoniam in anima Christi consideratur duplex potentia passiva: Vna quidem per comparisonem ad agens naturale: alia vero per comparisonem ad agens primum, quod potest creaturam reducere in actum altiore actu, in quem reducitur per agens naturale: quæ consuevit vocari potentia obediens: & utraque potentia animæ Christi fuit reducta in actum per hanc scientiam diuinitus inditam: ergo secundum hanc scientiam cognouit omnia, quæ cognosci possunt &c. Antecedens quo ad primam partem probatur: quia in qualibet creatura consideratur prædicta duplex potentia passiva: ergo etiam in anima Christi: Quo ad secundam vero partem asserentem utramque potentiam animæ Christi fuisse reductam in actum, probatur ex dictis supra *quest. 9. art. 1.* quia scilicet conueniens fuit, ut anima Christi omnino esset perfecta per hoc, quod omnis eius potentialitas sit reducta ad actum: ergo utraque prædicta potentia animæ Christi fuit reducta ad actum.

SECUNDA CONCL. Anima Christi per hanc scientiam non cognouit ipsam Dei essentiam, sed solum per primam scil. scientiam visionis. Hæc relinquitur ut nota ex differentia utriusque scientiæ, & excessu scientiæ visionis super hanc scientiam.

Expositio Textus.

In huius artic. expositione Caiet. & post eum Medina varias proponit difficultates ac breuiter definit: quas recentiores pluribus aliis additis ad explicationem primæ conclusionis latissime versant. Nos circa singulas summa breuitate sententiam nostram proferemus. Est igitur

Controuersia Vnica.

De obiecto scientiæ infusæ animæ Christi, in quinque questionibus diuisa.

PRIMA QUESTIO. An Christus per scientiam inditam cognoscat omnia, quæ ab humano vel Angelico intellectu naturaliter sciri possunt: Omnis Scoti, Dur. & aliorum antiquorum ac recentiorum quorundam opinionibus, quas referunt hic Caiet. Suar. Vasq. & Aluar. qui etiam in quibusdam dissentiant.

Sciendum est primo ex D. Th. 1. p. q. 1. a. 3. in corpore, & ad 2. unitatem potentiæ & habitus esse considerandam secundum rationem formalem obiecti: & ideo fieri posse, ut inferiores potentiæ vel habitus diuersificentur circa illas materias, quæ communiter cadunt sub vna potentia vel habitu superiori, eo quod superior potetia vel habitus fertur in obiectum sub vniuersaliori ratione formali: ut patet in obiecto sensus communis, quod est sensibile comprehendens sub se visibile & audibile &c. quo fit ut illa vna potentia realiter & formaliter, quæ est sensus communis, extendat se ad omnia obiecta quinque sensuum exteriorum: & ob eandem causam scientia Sacræ Theologiæ ea omnia sub vna ratione considerat, quæ ad diuersas attinent scientias philosophicas. Sic igitur in proposito, quia scientia animæ Christi infusa altioris ordinis est, quam scientia quælibet naturalis & quam omnis alia cognitio supernaturalis di-

uina reuelatione ad homines deriuata, ideo sub vna simplici ratione formali ad omnia cuiuslibet scientiæ naturalis & reuelatæ cognitionis obiecta terminatur: Virtus enim superioris ordinis & vniuersalior nobiliori modo extenditur ad ea, quæ sub inferioris ordinis & minus vniuersali virtute continentur.

Secundo considerandum est, scientiam infusam animæ Christi dici posse quadam ratione supernaturali, & quadam alia ratione naturalem: Nam si consideretur in ordine ad animam Christi absolute sumptam scientia supernaturalis est, cum ad hanc non habeat anima Christi secundum se consideratam potentiam naturalem, sed obedientialem tantum: si vero consideretur eadem anima Christi, prout est hypostatice coniuncta personæ Verbi, atque adeo prout illi quasi naturaliter conuenit uterque status, scilicet viatoris & comprehensoris, scientia hæc dici potest illi quodammodo naturalis: sic enim est in anima Christi non solum ad naturalium, sed etiam ad supernaturalium cognitionem potentia naturalis. Sicut supra *qu. 3. art. 12.* de gratia habituali dictum est: quod etiam hic aduertit Cai. & alij recentiores.

Tertio Notandum est species infusæ animæ Christi similes esse speciebus Angelorum, & illis etiam esse excellentiores: Cum igitur species Angelorum intellectibus inditæ non communes tantum naturas genericas aut specificas, sed etiam vniuersa sub eis existentia singularia representent, ut patet ex 1. p. q. 57. a. 2. multo magis hoc speciebus infusis animæ Christi tribuendum est, ut hic etiam notat & explicat Cai. circa resp. ad 3. argum. D. Tho. dicens species angelicas, ac proinde etiam species infusæ animæ Christi representare semper eodē modo ex parte ipsius speciei representantis, siue res existant siue non existant, non tamen eodem modo semper representare ex parte rerum representatarum: nam existente Leone representatur ut existens: si vero non existat, non representatur ut existens &c. vide Cai. & ea quæ diximus 1. p. in allegata q. 57. a. 2.

Cum igitur species infusæ animæ Christi fuerint à Deo immediate causatæ & exemplatæ à Diuina essentia, quæ distincte singularia representat, & scientia infusa animæ Christi fuerit longe perfectior scientia Angelorum, ut probatur infra art. 4. & habuerint species illæ omnem perfectionem fini Incarnationis congruentem & possibilem eis communicari, dicendum est animam Christi per species illas, & scientiam inditam vniuersa cognouisse, quæ ab humano vel Angelico intellectu sciri possunt.

QUESTIO SECUNDA. An per scientiam hanc animæ Christi continue, aut aliquando simul omnia subiecta comprehensa cognouerit. Vasq. disp. 53. c. 2. docet Christum per scientiam hanc ab initio simul actum cognouisse omnia futura in infinitum per proprium & quidditatum conceptum dicens hac sola ratione defendi posse Christum in hac scientia non profecisse, & nullam in eo fuisse ignorantiam, non tamen fuisse aut esse continuo in actuali omnium consideratione, licet aliquando ad actualement omnium considerationem se reducat.

Sed oppositam sententiam habet S. D. infra art. 5. quam explicat ibi Caietanus & latius Suar. disp. 28. sect. 1. Aluar. disp. 57. tertiam hanc statuit concl. Per scientiam infusam non cognoscit anima Christi actu simul omnia entia, quæ sub ea cadunt, sed habitualiter & successiue: ita ut quoties voluerit, possit per tali scientia ad quam unque rem cognoscendam. Fundamentum eius est: quia cognitio scientiæ inditæ animæ Christi non mensuratur æternitate, nec potest humanus aut Angelicus intelle-

Dua reseruntur opuscula sententia, & utrague sufficit, ut probabile.

rellektus per plures species simul intelligere, vt A
probat S.D. 1. p. q. 58. a. 2. & q. 85. a. 4.

Ego vtraque sententiam arbitror esse probabilem: Prior enim consonat perfectioni scientiæ Christi: posterior autem naturæ & ordini rerum videtur esse consonantior: Qui priorem elegerit, dicat lumen supernaturale inditum animæ Christi ob sui maximam excellentiam virtutem quandam superexcellentem intellectui contulisse, vt eo lumine speciebus illis omnibus influxis simul illustratis posset ad vnam vel plures ad modum vnius operationes eliciendas: quæ scilicet ad vnum scientiæ illius obiectum secundum totam eius latitudinem sub vna ratione formali comprehendam terminarentur, eo fere modo quo potest Angelus per plures species plures simul actus elicere, vt explicauimus *prima parte*, q. 58. a. 2. Cui vero posterior opinio magis ariserit, dicat fieri minime posse per Dei potentiam ordinariam, vt intellectus creatus per lumen finitum quantumuis excellens per plures species non subordinatas in representando simul actu & distincte cognoscat omnia etiam infinita per eas representata: quod tamen satis durum videtur: cum nulla appareat absurditas, sine qua nihil est diuinæ potentiae aut sapientiæ & voluntati in anima Christi perficienda denegandum. Ad rationem autem Vsq. dicat ex hac opinione non sequi Christum in hac scientia profecisse, aut ignorantiam aliquam habuisse; eo quod integram & perfectam rerum omnium habitualement per scientiam hanc habuerit cognitionem, dicitur autem aliquis tunc solum in scientia proficere, quando prius non habitam rei notitiam acquirat habitualement, & similiter ignorantia non actualis, sed habitualis cognitionis priuationem importat. Nec verum est quod ait Valqu. nempe nomine scientiæ habitualis intelligi solū actum præteritum, cuius maneat memoria, non autem habitum aliquē infusum vel acquisitum. Postremo dicat dictam scientiam potuisse prohibito voluntatis Christi ad actum reduci secundum exigentiam negotiorum & temporis modo circa vnum, modo circa aliud obiectum: vt ait S.D. infra a. 5. ad 2. ex quo infert scientiam hanc in Christo non fuisse frustra. His adde Christum per quilibet speciem potuisse simul actu cognoscere infinita: & cum earum specierum numerus esset finitus, probabile esse Christum singulis luce siue vsu fuisse ad omnia per singulas representata cognoscenda: atque ideo nullam in Christo cognitionē habitualement frustra fuisse. Huic doctrinæ consonant ea, quæ scribit Caiet. infra art. 5. & Suar. disp. 28. sect. 1. Vide etiam Cai. infra q. 34. a. 2. & Ferrar. in *secundo cont. gent. cap. 97.* & ea quæ diximus infra art. 5.

Q. UÆSTIO TERTIA. An Christus per scientiam infusam certo cognouerit cogitationes cordium, & actus omnes liberos internos & externos. Sancti D. in 3. dist. 14. cum duplici q. 1. a. 3. quæstiunc. 1. docet animam Christi hoc genere cognitionis non cognouisse ipsam essentiam, increatam, nec alia omnia quæ ad perfectionem intellectus partis non pertinent, neque secundum naturam neque secundum gratiam: sicut sunt gesta particularium hominum & huiusmodi: quæ tamen omnia (inquit) cognouit in Verbo: & de Ver. q. 20. a. 6. sic loquitur: *Ista scientia rerum in proprio genere ponitur in anima Christi, vt nulla naturalium perfectionum ei deesse inueniatur, & ideo tantum per hanc scientiam scuit, quantum naturalis anime cognitio se extendere potest, non solum in hac vita, sed etiam post mortem, eo quod Christus simul fuit secundum animam viator, & comprehensor: sed quædam sunt, ad quæ naturalis cognitio nullo modo se extendere potest: sicut est i-*

Naz. in D. Thom. 3. partem.

psa diuina essentia, futura contingentia, cogitationes cordium, & alia huiusmodi: & horum anima Christi non habuit scientiam per modum istum, sed cognouit ea in Verbo, &c. Cui sententiæ satis aperte videtur esse contraria conclusio prima præsentis articuli. Hanc tamen loquendi diuersitatem nititur conciliare Bergomas *dub. 1217.* duobus modis: primus est S. Thom. hic loqui de cognitione practica, in alijs autem locis de cognitione speculatiua: Secundus modus est D. Thom. in *tertio* loqui de Christo, & scientia eius infusa simpliciter & secundum se, hic autem loqui de Christo vt est caput Ecclesiæ & pastor omnium.

Sed neuter conciliandi modus satisfacit. Primus enim supponit singularium cognitionē speculatiuam ad intellectus & scientiæ perfectionem minime pertinere: quæ suppositio simpliciter falsa est. Nam de ratione scientiæ, vt scientia est, non est vt ad vniuersalia & ad ea, quæ secundum se necessaria sunt, terminetur: sed cum nomen scientiæ sit analogum ad plures scientiæ modos, scilicet Diuinum, Beatificum, Angelicum, Humanum & eum qui per infusionem conuenit animæ Christi, secundum perfectiores suos modos extenditur ad indiuidua: vt patet in tribus prioribus modis scilicet in scientia Dei, quæ singularia omnia tam naturalia quam libera, tam necessaria quam contingentia, tam præsentia quæ præterita & futura cognoscit: vt probat S. Doct. in p. p. q. 14. art. 11, 12. & 13. Beatos etiam in essentia Dei videre singularia patet ex supra dictis, & ex ijs quæ post alios scripsimus *ad primam partem* q. 12. art. 8. De Angelis autem quo ad eorum scientiam naturalem id probat S. D. in *eodem libro*, quæst. 57. art. 2. & alibi sæpe. Quod autem singularia contingentem futura per scientiam siue per scientias aliquas proprie dictas cognosci possint: Probatur primo: quia futura contingentia, & ea quæ sunt libera, causas habent suæ futuritionis certas & infallibiles, ipsam scilicet Dei scientiam, voluntatem & prouidentiam: vt ait S. D. in p. p. q. 14. art. 13. ad 1. & q. 19. art. 8. & q. 22. art. 4. per quas causas non solum à Deo, sed etiam à beatis sciri certo possunt: vident enim quilibet eorum multa futura libera & contingentia in essentia diuina, prout in ea manifestatur determinatio diuinæ voluntatis, quæ est causa infallibilis omnium futurorum: ad rationem autem scientiæ sufficit, vt quod sciri dicitur per causam infallibilem cognoscatur. Vnde etiam in nostra Theologia, quæ beatorum scientiæ subalternatur, multæ veritates singulares & secundum se contingentes sunt principia à nobis fide credita, sed in Theologia beatorum euidentia: Vt patet de mysteriis incarnationis, passionis, mortis & resurrectionis Filij Dei & alijs similibus. Per scientias vero nostras naturales nulla sciri possunt singularia, & ea præsertim quæ sunt futura libera aut contingentia: Cuius ratio est duplex. Prima: quia omnis scientia nostra naturalis suas conclusiones deducit ex quidditate subiecti tanquam ex propria & necessaria causa: nullius autem essentia subiecti potest esse totalis & necessaria causa singularium quo ad actuales eorum existentias & condiciones indiuiduantes & circumstantias temporum, locorum &c. Secunda ratio est, quam affert S. D. de Ver. q. 2. a. 5. & in primo contra gent. c. 65. dicens similitudinem rei scibilis, quæ est in intellectu nostro, esse acceptam à re materiali, quæ sic agit in intellectum, vt prius agat in sensum: materia autem (inquit) quia est ens tantum in potentia, non potest esse principium agendi: & ideo res, quæ agit in animam nostram, agit solum per formam: Vnde similitudo rei,

O o 2 quæ

Bergomas
conciliatio
reijcitur.

Referuntur
duo contra
rii modi di
cendi S. Th.
cum duplici
q. 1. a. 3. quæstiunc.
1. docet animam
Christi hoc ge
nere cognitionis
non cognouisse
ipsam essentiam,
increatam, nec
alia omnia quæ
ad perfectionem
intellectus partis
non pertinent, neque
secundum naturam
neque secundum
gratiam: sicut sunt
gesta particularium
hominum & huiusmodi:
quæ tamen omnia
(inquit) cognouit
in Verbo: & de
Ver. q. 20. a. 6. sic
loquitur: *Ista scientia
rerum in proprio
genere ponitur in
anima Christi, vt
nulla naturalium
perfectionum ei
desse inueniatur,
& ideo tantum
per hanc scientiam
scuit, quantum
naturalis anime
cognitio se
extendere potest,
non solum in hac
vita, sed etiam
post mortem, eo
quod Christus
simul fuit
secundum animam
viator, &
comprehensor:
sed quædam sunt,
ad quæ
naturalis cognitio
nullo modo se
extendere potest:
sicut est i-*

qua imprimatur in sensum, & per quosdam gradus depu-
rata vsque ad intellectum pertingit, est tantum similitudo
forma, & paucis interpositis addit: Et quia ad hoc,
quod aliquid cognoscatur, requiritur, quod similitudo eius
sit in cognoscente, non autem, quod sit per modum, quo est
in re, inde est, quod intellectus noster non cognoscit singu-
laria, quorum cognitio ex materia dependet: quia non est
in eo similitudo materia. Sed quia singularia cognos-
cuntur indirecte ab intellectu nostro eo modo,
quo alibi declarauimus, quatenus scilicet vnum
sunt intellectus & cogitatio in ratione mouen-
tis & moti, ac propterea actus cogitatio, quo
singularia cognoscit, tribuitur intellectui: ideo
nostra Theologia, quę scientia supernaturalis est,
se multis agit veritatibus singularibus secundum
se quidem contingentibus, sed in ordine ad diui-
nam voluntatem & prouidentiam necessariis ne-
cessitate suppositionis & infallibilitatis: vt expli-
cauimus supra quest. 1. contr. 1. §. Iam vero. Nec pla-
cet quod alij dicunt, videlicet infundi Theolo-
go species supernaturales singularia representan-
tes, aut species naturaliter acquisite addito lu-
mine supernaturali vigorari, vt etiam singularia
representent, vel vt ex noua earum ordinatione
fiat representatio singularium. Primum enim vo-
luntarie dicitur nec vllum habet legitimum fun-
damentum ex scri- turis aut patribus, ac præfer-
tim ex doctrina D. Thom. Nec aliquid est scitum
in nostra Theologia aut in eius principiis, cui re-
presentatio non sufficiant species naturaliter ac-
quisitę cum lumine supernaturali. Secundum
autem falsum esse probatur ex eo, quod lumē su-
pernaturale additum speciei non mutat naturam
speciei, quę tota consistit in representando, sed
eam perficit iuxta modum ipsius, vt scilicet spe-
ciem vniuersaliter representantem eleuet ad or-
dinem supernaturalem, & simul cum aliis specie-
bus supernaturalia representet: vt patet de specie
hominis, cui addito lumine supernaturali, & spe-
ciebus diuinę potentię resurrectionis, immorta-
litis & beatitudinis additur etiam representatio
rei & veritatis supernaturalis asserentis hominem
diuinā potentia resurrectorum ad vitam beatam
& immortalem: species autem, quę cum vniuer-
sali natura singularia naturaliter representant,
quales sunt species Angelorum, ad ea nouo & al-
tiori modo representanda virtute luminis su-
pernaturalis eleuantur: Et ex hoc etiam tertium
confutatur: nam species, quę ex sui natura solum
in vniuersali representant, quomodoque ordi-
nentur, nunquam representandi naturam im-
mutabunt: ac proinde nunquam in eis poterunt
singularia relucere. Cum itaque species per se in-
fusę animę Christi sint nobiliores speciebus An-
gelorum, & altiori etiam lumine illustrentur, po-
terunt multo magis quam species Angelorum sin-
gularia representare.

Secundus etiam modus conciliandi, quo vtitur
prædictus author, falsus est: quia sicut Christus ex
vi scientię per se infusę non cognoscit futura cō-
tingentia & cogitationes cordium, ita neque hæc
cognoscit ex vi scientię beatę vt sic, sed quatenus
hęc in Christo est vt in capite, iudice & pastore
vniuersalis Ecclesię: at Christus dicitur absolute
hęc per scientiam visionis cognouisse: igitur hæc
etiam absolute cognouisse dicendus est per scien-
tiam inditam.

DICAMVS igitur cum Cai. & aliis D. S. hic a
priori sententia recessisse, & meliorem ac digni-
tati Christi magis congruentem elegisse. Hanc
autem esse meliorem probatur quo ad eam par-
tem, de qua modo quæstio est, videlicet quo
ad cogitationes cordium: quia Matthæi 9. Marcii 2.

& 8. & Luc. 5. dicitur Christum cognouisse co-
gitationes hominum, & singulariter Marcii 2. dici-
tur Christus cognouisse spiritu suo cogitationes
scribarum: spiritus enim, idest anima, Christo
conuenit quatenus homo est: igitur per animam,
scientia nimirum infusa perfectam, vidit Chri-
stus scribarum cogitationes. Scio multos ex S.
Patribus affirmare ex his locis efficax argumen-
tum deduci ad Christi diuinitatem comprobā-
dam: ita Chrylost. Hom. 30. in Matth. Hieronym.
in Matth. cap. 9. Cyril. lib. 2. in Ioan. c. 37. qui multa
diuinę scripturę testimonia proferunt ad o-
stendendum Christum suam diuinitatem mani-
festasse, quia cordium videbat cogitationes: his
adde Bedam in Matth. c. 10. super illud. Quis potest
dimittere peccata, nisi solus Deus: ex quo videtur ma-
nifeste sequi Christum per nullam creatam scien-
tiam aut cognitionem cordium cogitationes co-
gnouisse: nam si per infusam à Deo scientiam eas
cognouit, eandem potuisset habere cognitionem
etiam si non fuisset Deus: sed facile soluitur hæc ob-
iectio dicendo scientiam infusam, quę cogitatio-
nes omnes & omnia futura cognoscuntur, soli
Christo Deo & homini propriam esse, illique
conuenire vt dispositionem exornantem vni-
onem hypostaticam, & ex ea profluere, sicut supra
de gratia habituali dictum est: & ideo ex hac co-
gnitione, tanquam ex proprietate soli Deo & ho-
mini conueniente bene & efficaciter ostendunt
patres Christum vere fuisse Deum. Qui tanquam
Deus naturaliter, & tanquam homo per scien-
tiam inditam ex vniōe hypostatica dimanantem
videret omnes cogitationes, ex quibus ali-
quas nonnunquam Deus quibusdam lumine pro-
phético reuelauit, vt patet de Eliseo & aliis. Se-
cundo probatur eadem pars: quia Christus in-
quantum homo, est iudex omnium hominum
quo ad eorum actiones internas & externas: vt
probat S. D. infra q. 59. art. 2. & habetur expresse
Ioan. 5. vbi dicitur: Potestatem dedit ei iudicium facere:
quia filius hominis est: igitur ad eum quatenus ho-
mo est, pertinet cognoscere cordium cogitatio-
nes bonas & malas, vt illis debita præmia, his ve-
ro condigna supplicia decernat. Tercio proba-
tur ratione D. Tho. superius explicata: cuius vim
aperit Caiet. & alij expostores. Alias probatio-
nes lege, si placet, apud recentiores.

QUÆSTIO QUARTA. An, & quomodo Christus
per scientiam inditam certo, & infallibiliter cognouerit
futura contingentia, præsertim libera? Tres sunt de
proposita dubitatione sententię. Prima est S. Th.
locis supra notatis: qui negat animam Christi per
scientiam infusam cognoscere futura contingentia,
& ait hæc ab ea cognosci visione beata. Secun-
da est quorundam Theologorum asserentiū hæc
ab anima Christi cognosci per donum prophe-
tię: Tertia est S. Th. hic & omnium discipulorum
eius ac expostitorū dicentium futura contingentia
ab anima Christi cognosci per scientiā inditam:
sed in explicando cognitionis modo dissentiant.

Nam Medina duo dicit: Primum est, animam
Christi per species infusas cognoscere futura cō-
tingentia non in seipsis, neque in causis suis, sed
medio modo scil. per reuelationem Dei. Secun-
dum est, hanc scientiam non esse intuitiuam.

Ban. 1. p. q. 57. a. 2. dub. 3. tria dicit: Primum est,
species infusas animę Christi non representare
liberam determinationem diuinę voluntatis ad
producendum futura contingentia: quia id per
nullam speciem creatam præstari potest. Secundum
est, species animę Christi representare quiddi-
tatem futurorum contingentium antequam exis-
stant, non tamen actualem durationem existen-
tię

Approba-
tur senten-
tia Cai. &
aliorum d-
centium cū
D. Th. Chri-
sti per hanc

tiæ futura: *Tertium* est actualiter hanc durationem A cognosci ab anima Christi per euidenciam in Deo attestante.

Suar. *disp. 27. sect. 2.* tria dicit: *Primum* est futura contingencia, præsertim libera, nō posse cognosci in determinatione diuinæ voluntatis: *Secundū* est probabiliter dici posse hæc futura posse ab anima Christi cognosci intuitiue per quādam participationem scientiæ Dei, qua cognoscit non solum quid factura sit creata voluntas posita in talibus circumstantiis &c. Sed etiam quid actu faciet: quia (inquit) rem hanc esse futuram est quædam veritas, omnis autem veritas de se est cognoscibilis ab eo, qui sufficienter habet vim cognoscendi. Cum autem ex parte Dei ad horum futurorum cognitionem duo concurrant, scilicet essentia ipsa diuina ut species representans hæc futura quo ad omnes eorum condiciones, & lumen quo indicat de re cognita intuitiue, puta voluntate creata, non solum quid possit, sed etiam quid factura sit, utrunque communicabile est intellectui creato: quia dare potest illi Deus species quæ ad quandam imitationem essentia diuinæ representent res futuras quo ad omnes earum condiciones, & infundere lumen supernaturale quo vim habeat participatam ad iudicandum, non solum quid possit sed etiam quid factura sit creata voluntas: quam cognitionem ait esse proprie intuitiuam: quia attingit rem ipsam futuram secundū omnes condiciones existentia tam distincte & perspicue, ac si esset realiter existens: quod est habere illam obiectiue præsentem. *Tertium* est, probabilius esse per hanc scientiam cognosci futura contingencia solum abstractiue per medium, quod est diuina reuelatio includens diuinam auctoritatem & testificationem euidenter per lumen huius scientia manifestatam.

Alii autem recentiores viri doctissimi docent Christum per hanc scientiam intuitiue cognouisse omnia futura contingencia, ut in seipsis præsentia & coexistentia cognitioni istius scientia, qua cognoscebantur.

Denique Caiet. hic ad secundum dubium in fine dicit animam Christi per species infusas intuitiue & perfecte videre præsentia & futura, quam opinionem sequitur Aluarez *disputatio. 60.*

Aduertendum est primo dupliciter intelligi posse futura contingencia in seipsis cognosci. *Primo*, ut cognosci in seipsis idem sit, quod non cognosci in alio vel in aliis, puta in causis aut in effectibus vel in dicentis attestacione, sed secundum proprium esse, quod illi conuenit in rerum natura: & hoc modo qualibet res distincte secundum eius essentiam vel etiam secundum eius existentiam cognita, dicitur in seipsa cognosci, etiam si cognoscanti sit præsens obiectiue tantum, & abstractiua cognitione cognoscatur: *Secundo* potest intelligi futura contingencia in seipsis cognosci nō ea ratione tantum, quod non in alio, sed secundum esse proprium cognoscantur, verum etiam quia cognoscuntur ut actu præsentia secundum propriam existentiam, vel ut coexistentia cognitioni in eadem mensura durationis, etiam si non existant, aut coexistent in mensura propria: & hoc modo Deus & beati futura contingencia cognoscunt in seipsis, quia cognoscunt ea ut coexistentia cognitioni in mensura æternitatis, ut in prima parte, q. 14. dictum est.

Ex hac distinctione sequitur alia distinctio, nimirum duplicem esse aut dupliciter dici posse cognitionem intuitiuam: *Vno modo*: quia terminatur ad rem secundum eius proprium esse, quod

Naz. in D. Thom. 3. partem.

habet vel habuit aut habitura est in rerum natura, etiam si cognoscens siue cognitioni non coexistat in mensura cognitionis, sed sit illi præsens tantum in esse obiectiue: & hic est improprius modus intuitiue cognitionis. *Alio modo*, quia terminatur ad rem secundum eius proprium esse, & habet actu in rerum natura, & est præsens cognoscanti secundum propriam cognitionis eius mensuram, & hæc proprie dicitur intuitiua cognitio: ut patet ex August. *lib. 11. confess. cap. 17. & 18.* vbi de cognitione intuitiua loquitur, prout etiam extenditur ad supernaturalem: & est expressa sententia S. Thom. *1. p. q. 14. a. 9.* vbi statuit differentiam inter scientiam visionis & scientiam simplicis intelligentia: quam ibidem explicat Caiet. idem docet magis aperte Capreol. in 4. *dist. 10. q. 4. ad 1. contra tertiam conclus.*

Secundo sciendum est, fieri non posse per Dei potentiam absolutam, ut homini vel Angelo communicetur extra Verbum cognitio intuitiua futurorum in seipsis, ut etiam aduertit Ban. *1. p. q. 14. a. 13. & sequitur concl. 4.* Ad cuius euidenciam recollenda sunt, quæ diximus in p. q. 10. a. 5. *contro. 1.* & 2. ex quibus duo præcipua sunt. *Primum* est ex differentiis per se mutabilitatis aut immutabilitatis ab intrinseco desumi differentias per se durationis: ex quo sequitur, ut inter durationes esse rei mensurantes prima sit æternitas essentialis, quæ est ipsum esse diuinum ut maxime immutabile & vniforme, &c. secunda sit æternitas participata, quæ est nobilissima visionis creatæ, qua videtur ab anima Christi essentia Dei: tertia sit æuuum, quod est esse substantiale maxime immutabile & vniforme: quale est esse animæ Christi, ut ostendimus p. q. 10. ar. 6. quarta sit tempus Angelorum discretum: quinta tempus eorum continuuum: sexta & vltima tempus nostrum: ut patet ex ijs, quæ diximus in allegata q. 10. *Secundum autem* est differentia inter æternitatem essentialem, æternitatem participatam, æuuum & instans temporis discreti. Nam æternitas essentialis ab æterno simul actu coexistit omnibus differentiis seu partibus temporis tam realis quam imaginarij, quia continet eminenter totam temporis latitudinem tam realem quam possibilem: sed æternitas participata non ab æterno, sed ex tempore coexistit omnibus partibus temporis realis tantum nō autem imaginarij. Non enim ab æterno est, nec totam continet eminenter temporis latitudinem realem & possibilem: alioquin esset infinita simpliciter, sicut æternitas essentialis: sed eam tamen habet inditam excellentiam, ut in supremo sit omnium creatarum & creabilium durationum ordine constituta: atque ideo partibus omnibus temporis realis simul actu coexistat: in hoc enim sola inter omnes creatas & creabiles durationes proxime accedit ad æternitatem essentialem, ut eius quasi vniuoca participatio: sicut etiam maxime participat eius immutabilitatem: ut patet ex causis visionis beatificæ, quæ sunt intellectus, lumen gloriæ & essentia diuina, ut forma est intelligibilis: quæ omnes ab intrinseco sunt immutabiles: *Æuuum autem* totum quidem simul est & partibus omnibus temporis coexistit, non tamen simul sed successiue, ut loco supra notato declarauimus. Cum enim esse supremi æterni, quatenus æuuum est, ad beatæ visionis immutabilitatem nō attingat, in inferiori constituitur ordine durationum, & ab ea, quæ propria est æternitas excellentia, deficit, secundū quam æternitatis etiam participata toti simul coexistit temporis durationi. Quod idē multo magis dicendum est de instanti temporis Angelorum discreti, quod non omni tempore nostro sed parti

Non posse per Dei potentiam absolutam homini vel Angelo communicari extra Verbum cognitioem proprie intuitiuam futurorum in seipsis, licet communicari possit quædam excellenti notitia intuitiuam minus proprie dicta. Durationem differentia.

Æternitas essentialis.

Æternitas participata.

Æuuum.

Instans Angelicum.

Resolutio. Cognosci a seipso dupliciter.

Cognitio intuitiua duplex.

tantum, nō simul sed successiue coexistit: quia licet operatio primi æterni, quæ est ipsum æuum, sit tota simul, est tamen ab intrinseco defectibilis: & ideo inferior æuo est.

Ex his sequitur primo fieri non posse à Deo cognitionem supernaturalem extra Verbum, quæ mensuretur vno instanti indiuisibili coexistente simul actui temporis plurium annorum, dierum vel horarum: talis enim operatio defectibilis esset ab intrinseco, ac proinde ad immutabilitatem & nobilitatem æui non attingeret, & multo minus ad excellentiam æternitatis ascenderet, cui proprium est pluribus simul temporis partibus coexistere ob summam mensuræ durationis immutabilitatem & sui maximam uniformitatem.

Secundo sequitur, solam illam esse proprie cognitionem intuitiuam, quæ ad obiectum, vt actui præsens secundum actualement & exercitiam eius existentiam, terminatur: ac proinde si Deus sua omnipotentia produceret in intellectu speciem intelligibilem adeo perfectam, vt rem futuram cum sua existentia & omnibus accidentibus repræsentaret, ac si obiectum illud esset præsens cognoscendi secundum realem existentiam, & moueret per se ipsum potentiam ad formandū notitiam sui, suppleret quidem claritatem & perfectionem intuitiue cognitionis, quatenus cognitio est, nō tamen suppleret illius modum, secundum quem in esse intuitiue notitiæ constituitur & ab abstractiua distinguitur.

Conciliatur opinio-
nes.

Tertio sequitur conciliari facile posse duas oppositas opiniones, sc. eam quæ asserit, & eam quæ negat cognitionem animæ Christi per species inditas respectu futurorum contingentium & præteritorum fuisse intuitiuam: Caiet. autem videtur cognitionem hanc appellasse intuitiuam, quia quando res actu fuerint existētes vere tunc est intuitiua, ita vt respectu futurorum vt futura sunt, non sit actu sed habitu tantum aut virtute intuitiua: quatenus scilicet eo tempore, quo fieri actu existentia, cognoscuntur eadem scientia & notitia intuitiue: sicut etiam Angeli cognoscunt intuitiue res cum actu sunt præsentēs, ex quibus multas prius eadem specie vel etiam intellectu cognoscebant vt futuras.

Ex conditio-
nib. luminis
prophetici
ostenditur
animam Chri-
sti dupliciter
cognoscere
futura
omnia con-
tingentia,
& lumen
scientiæ in-
fusa non fu-
isse proph-
eticum.

Tertio notanda sunt septem conditiones luminis prophætico conuenientes: prima est, vt sit ex diuina reuelatione, & nō per modum habitus, vt probat S. D. 2.2. q. 171. a. 2. & per hanc manifeste distinguitur à scientia: Secunda conditio est, vt nec per se nec vt continuatum cum alio lumine superiori faciat ex natura sua videre principium eorū, quæ prophetantur: vt probat ibidem S. D. & explicat optime Caiet. Tertia est, vt nō faciat eidentiam eorum, quæ prophetantur, quo ad quid aut propter quid, sed tantum quo ad quia est, & quo ad hoc quod est ea esse à Deo reuelata: vt ait S. D. in 3. cont. gent. c. 154 & de Ver. q. 12. a. 3. Caiet. 2.2. q. 171. art. 5. & q. 178. a. 1. Quarta est, vt sit imperfectum ex sua ratione in genere diuinæ reuelationis: vt probat S. D. 2.2. q. 171. a. 4. ad 2. ex illo 2. Cor. 13. siue prophetia euacuabuntur &c. ubi scito imperfectionem hanc & obscuritatem quo ad quid, vel propter quid rerum prophetatarum non repugnare claritati scientiæ beatæ vel infusæ de eisdem obiectis: imperfectio enim hæc & obscuritas se tenet ex parte mediū, & est negatiua tantum: quia scilicet non dicit claritatem: cui negationi non repugnat claritas eiusdem veritatis per aliud medium in eodem subiecto: non autem est priuatiua, neque se tenet ex parte subiecti, sicut obscuritas: quæ ideo repugnat claritati cognitionis eiusdem obiecti: Vnde sicut medium probabile, quod non est ob-

scurum priuatiue sed negatiue tantum, quia scilicet non affert claritatem, admittit in eodem intellectu medium necessarium, quod de eodem obiecto confert claritatem, ita lumen propheti- cum ob eadem causam simul esse potest cum clara de eodem obiecto cognitione. Quinta conditio est, vt rerum cognitionem efficiat sub ratione temporali: vt ait S. D. de Ver. q. 14. a. 8. ad 13. & in 3. dist. 24. quest. 1. art. 1. quest. 1. ad 3. & art. 2. quest. 1. ad 4. Sexta conditio est, vt sit circa ea quæ procul sunt à sensibus hominum secundum sensum, aut secundum locum, aut secundum tempus: vt ait S. D. supra quest. 7. a. 8. Ultima est, vt propheta sit viator conueniens cum illis, quibus annunciat occulta: vt ait idem S. D. in eodem articulo.

Ex his sequitur primo, animam Christi duplici modo futura contingentia, tam naturalia quam libera cognouisse, scilicet per lumen propheti- cum, de quo supra qu. 7. art. 8. & per scientiam inditam, per quam, vt hic ait S. D. Christus cognouit omnia, quæ per reuelationem diuinam hominibus innotescunt, siue pertineant ad donum sapientiæ, siue ad donū prophetiæ, siue ad quodcunque donum Spiritus S.

Secundo sequitur lumen, quo Christus per scientiam infusam hæc futura cognouit, non esse lumen propheticum: quia de ratione huius scientiæ tria sunt: Primum est, vt sit habitus; vt probat infra S. D. art. 5. Secundum est, vt continuata cum cognitione suorum principiorum, quæ est per scientiam beatam, dicat propter quid suorum obiectorum desumptum ex determinatione diuinæ voluntatis: Tertium est perfectio maxima luminis & cognitionis huius scientiæ in genere cognitionum supernaturalium extra Verbum, siue in proprio genere: quorum opposita conueniunt luminis prophætico.

PRIMA CONCL. Anima Christi certo & infallibiliter cognouit futura contingentia, tam naturalia, quam libera, prout sunt in seipsis, siue in proprio genere. Hæc conclusio est S. D. in hoc art. & probatur argumēto supra formato. Alias probationes vide apud Med. in solutione secundæ difficultatis, & Aluar. disput. 59. concl. 1.

Concl. de-
ducta, &
probata.

SECUNDA CONCL. Anima Christi non solum per lumen propheticum, sed etiam per scientiam inditam, & per lumen à prophætico diuersum cognouit omnia futura contingentia: hæc est Sancti Doct. in textu, & patet ex dictis, & probat eam Aluar. in secunda sua concl. & probatur etiam: Quia Sancti Doct. ait Christum per hanc scientiam cognouisse omnia, quæ per reuelationem diuinam hominibus innotescunt, siue pertineant ad donum sapientiæ, siue ad donum prophetiæ &c. Sed lumen & habitus huius scientiæ est longe altioris ordinis, quam lumen propheticum; ergo lumen huius scientiæ nō pertinet ad lumen propheticum. Probatur secunda propositio: quia lumen propheticum causat rerum cognitionem sub ratione temporali, vt ait S. D. locis supra notatis: huius vero scientiæ cognitio terminatur ad obiecta sub ratione æterna, cum non sit inferior cognitione fidei, quæ sua attingit obiecta sua ratione æterna, vt ait S. D. in eisdem locis nimirum de Ver. q. 14. art. 8. ad 3. & in 3. dist. 24. q. 1. a. 1. quest. 1. ad 3. & a. 2. quest. 1. ad 4. Secundo probatur eadē propositio: quia alioquin hæc scientia nō esset vnus habitus per se & formaliter: probatur sequela: quia per hanc scientiam multa cognoscuntur in proprio genere & per causas necessarias: quæ vero lumine prophætico reuelantur, nota sunt ex testimonio claro dicentis: constat autē habitus distinguere ex luminum diuersitate & ex diuer-

diuersis modis procedendi. Tercio probatur eadem propositio: Quia S. Th. *supra* q. 9. art. 3. & de *veritate*, q. 20. art. 3. & 6. probat cognitionem huius scientiæ terminari ad res in propria natura, ac per hoc distingui à cognitione beata, quæ res videntur in Verbo, & vt sunt in essentia diuina, licet etiam in seipsis secundo videantur. Ex quo patet falsum esse, quod ait Suar. in *allegata disput.* 27. sect. 2. §. *Secundus ergo modus*, vbi docet medium, quod in hac scientia veritatem euidenter ostendit, esse diuinam reuelationem in se includentem diuinam auctoritatem & testificationem euidenter per lumen huius scientiæ manifestatam; ita vt per hanc scientiam Christus non habuerit euidentiam futurorum contingentium in seipsis, seu in propria eorum natura: cuius dicti falsitas patet etiam ex supra notatis, & clarius elucescet ex dicendis.

TERTIA CONCL. *Anima Christi per hanc scientiam cognouit omnia futura contingentia in seipsis, id est in propria natura, atque adeo cognitione intuitiva improprie dicta.* Probatur primo ex locis D. Tho. paulo ante notatis. Secundo probatur omnibus illis argumentis, quibus Aluar. nititur probare sententiam suam; eis enim probatur solum hæc nostra conclusio, vt infra patebit.

QUARTA CONCLVS. *Anima Christi per hanc scientiam non cognouit intuitiue proprie futura contingentia.* Hæc patet ex dictis, & probatur: Quia soli cognitioni, quæ mensuratur æternitate, proprium est videre futura, vt actu sibi in eadem mensura præsentia; At cognitio animæ Christi per scientiam inditam non mensuratur æternitate; ergo.

VLTIMA CONCL. *Anima Christi cognouit futura contingentia in d. terminatione diuina voluntatis, vt in causa illi reuelata.* Hæc conclusio multa supponit ad æternas & ad temporales, seu physicas prædeterminationes pertinentia, de quibus late disseruimus in *prima parte*, q. 22. art. 4. contra Molin. Suar. Valent. Vasq. & alios extraneos S. D. expositores. Hanc materiam breuiter tangit Aluar. *disput.* 59. in *responsionib.* ad *argum.*

CONTRA *primam conclus.* sunt argumenta, quæ affert & soluit Aluar. *disput.* 59.

CONTRA *secundam conclus.* est argumentum, quod affert & soluit idem author in *dicta Controu. num.* 8. & facile etiam soluitur ex dictis.

CONTRA *tertiã conel.* proferri possent ea omnia argumenta, quæ refert & soluit idem author *disput.* 60. sed illa probant tantum nostram quartam conclusionem.

CONTRA *quartam conclus.* argumentantur quidam recentiores; & primo proferunt diuersa loca S. Thom. in quibus ait Deum quandoque imprimere species & cognitionem mentibus prophetarum, quæ cognoscant futura contingentia, vt præsentia in seipsis. Loca vero sunt in 2.2. *quest.* 95. art. 1. *quest.* 171. art. 6. ad 2. & ad 3. q. 172. art. 1. 3. *cont. gent.* c. 154. ante medium, vltimus est in 4. *dist.* 49. q. 2. art. 5. in corpore, & ad vlt. vbi ait, quod post diem iudicii, vbi sanctorum beatitudo erit consummata, quilibet beatus per specialem reuelationem videbit omnia, quæ Deus scit scientia visionis: Quod autem loquatur de cognitione intuitiva probat, quia quando futura erunt præsentia in seipsis in sua connaturali mensura, quilibet beatus poterit ea intueri; ergo à die iudicii intuetur illa. Probatur illatio: quia alias eorum perfectio post vltimam consummationem posset crescere, quod negat D. Thom. cresceret enim perfectio cognitionis, si postea intuitiue viderent in seipsis, quæ antea non cognoscebant intuitiue in seipsis. Vnde ex

hoc loco sic arguunt: Prædicta cognitio beatorum est cognitio extra Verbum, & est rerum in proprio genere & in seipsis, & terminatur ad futura in seipsis, antequam existant in sua propria mensura; ergo Deus potest creaturæ communicare cognitionem intuitiuam futurorum in seipsis, antequam existant in sua propria mensura. *Resp.* D. Thom. in omnibus istis locis loqui de cognitione, seu visione intuitiua improprie dicta, quæ terminatur ad res præsentia in esse obiecti uo tantum, alioquin dicendum esset cognitione prophetica de futuris contingentibus mensurari æternitate participata, vel alia eiusdem ordinis mensura coexistente simul actu pluribus partibus temporis, vtrunque autem apud Theologos ac præsertim Thomistas hæcenus est inauditum, & primum etiam negant recentiores prædicti; Secundum autem esse impossibile supra probauimus. Ad rationem autem, qua probatur S. Thom. in 4. loqui de cognitione intuitiua proprie, quia alias perfectio beatorum posset crescere post diem iudicii, &c. q. negat S. Th. dico S. Th. negare perfectionem cognitionis beatorum extra Verbum posse crescere quoad nouas rerum cognitiones; vt patet ibidem ex *responsione ad 12.* non tamen negat posse crescere quo ad modum cognoscendi ex parte rei cognitæ, quæ de nouo fit existens & præsens cognitioni, & de nouo etiam vt actu præsens & actu existens cognoscitur.

Secundo arguunt, quia Deus potest facere vnam cognitionem supernaturalem extra Verbum mensuratam vno instanti indiuisibili coexistenti mille annis, in quibus futura existent in se; ergo poterit dare cognitionem extra Verbum, quæ sit intuitiua futurorum in seipsis; consequentia patet: Antecedens probatur dupliciter. *Primo:* Quia cognitio angelica mensuratur vnicui instanti indiuisibili temporis discreti coexistenti indiuisibiliter multo tempore futuro; ergo poterit Deus facere cognitionem supernaturalem extra Verbum mensuratam vno eminentiori instanti indiuisibili multo tempore futuro, puta mille annorum, &c. *Secundo:* Quia ex nulla parte implicat Deum tribuere talem durationem cognitioni extra Verbum; ergo; Probatur assumptum: quia habere talem durationem non facit illam participare aliquam proprietatem Dei secundum gradum, quo est incommunicabilis: nam licet tota & integra æternitas sit proprietas Dei imparticipabilis, tamen imperfecta quædam participatio illius est participabilis à creatura, v.g. à visione beata, & alia imperfectior participatio eius communicatur cognitioni prophetica; ergo non implicabit aliam distinctam illius participationem communicari alicui cognitioni supernaturali, quæ sit inferior ad mensuram visionis beatae, & superior ad mensuram cognitionis propheticae. *Respondetur*, falsum esse antecedens, ad *primam* probationem negatur consequentia: quia instans temporis discreti non coexistit actu simul alicui tempore futuro, sed successiue tantum coexistit illis partibus quæ sunt actu præsentia. Ad *secundam* negatur assumptum: Ad eius probationem dico æternitatem quidem esse participabilem secundum eam rationem, qua coexistit actu partibus temporis successiuis, sed à summa & excellentissima tantum creata mensura qua mensuratur duratio beatae visionis, vt ante diximus; quare falsum est mensuram propheticae cognitionis participare æternitatem, qua ratione simul coexistit diuersis partibus temporis; Ex his sequitur non posse dari speciem creatam, neque lumen creatum inferius lumine gloriæ, quæ sint principia talis co-

Suar. di
ctum rei
citur.

Argumen
ta, & sol
utiones.

Obi. cont.
4. concl.

Solut.

Obi. 2.

Solut.

gnitionis intuitiua, quod tamen affirmant præd-
icti recentiores.

CONTRA *ultimam conclus.* militant omnia argu-
menta, quibus probare contendunt Molina
& alij eiusdem instituti actus liberos non esse à
Deo prædefinitos, quibus alibi satis fecimus.

CONTRA *eandem conclus.* est hoc argumentum.
Anima Christi per scientiam inditam nō cogno-
scit futura contingentia in seipsis, quia non men-
suratur illa cognitio æternitate, neq; in suis cau-
sis indeterminatis; quia sic non sunt cognoscibi-
lia, ut ait S. D. 1. p. q. 14. art. 13. neque in causis de-
terminatis; quia causa libera determinans se ad
producendum aliquem effectum potest impedi-
ri; ut patet de causis determinatis ad causandam
mortem Ezechie, quæ fuerunt impedire & c. R. sp.
animam Christi per scientiam inditam certo cog-
noscere futura omnia contingentia in se ipsis
modo superius explicato, non tamen ea videre
intuitiue proprie, & ideo non est necesse, ut men-
sureretur æternitate. Deinde videt etiam illa, ut
sunt determinata per diuinam voluntatem; cu-
ius efficacia impediri non potest, nec voluntas
ipsa mutari. Ex quo sequitur, ut etiam illa videat
intuendo infallibilem eorum veritatem, quatenus
prædeterminata est à diuina voluntate ut prima
causa; alioquin ea veritas esset à casu respectu
diuinæ voluntatis & providentiæ, quod est ab-
surdum. Per quod excluditur Suar. Vsq; & aliorum
quorundam recentiorum doctrina.

Sed contra respons. hanc est argumentum Bann.
loco supra notato. Quia nulla species creata po-
test representare liberam determinationem di-
uinæ voluntatis, neque idæam diuinam, ut causa
est; ergo. Probatur antecedens; quia sic oporteret
diuinæ voluntatis determinationem & idæam re-
presentari & cognosci ut in se est, quod per nul-
lam speciem creatam fieri potest. *Respons.* Antecedens
verum esse de representatione per speciem
& lumen ordinis naturalis, non autem de repræ-
sentatione per speciem & lumen ordinis super-
naturalis. Ad probationem negatur assumptum:
quod nulla efficaciatione probari potest; Nam
et si per nullam speciem creatam representari pos-
sit libera illa determinatio diuinæ voluntatis aut
idæa quidditatiue & prout in se est, ita ut intuiti-
ue proprie videatur, licet nec representari potest
essentia Dei ut probat S. D. 1. p. q. 12. art. 2. potest
tamen representari per speciem creatam quo ad
quia est, ita ut intuitiua cognitione minus proprie
dicta videatur, ut etiam infra dicemus de rebus
supernaturalibus & de mysterio SS. Trinitatis.

QVÆSTIO QUINTA. An Christus per scientiam indi-
tam cognouit euidenter omnia supernaturalia & my-
steria gratiæ.

Christum
per scientiam
inditam co-
gnouisse om-
nia su-
pernatu-
ralia, & om-
nia my-
steria gratiæ
exhibita in
quacunque
tempore dis-
ferentia eu-
identer,
& intuiti-
ue, sed im-
proprie.

Sciendum est primo multiplicem esse eiden-
tiam cognitionis rerum præsertim supernatura-
lium; Prima est per claram earum visionem in es-
sentia diuina medio lumine gloriæ; & hæc con-
uenit solis beatis, si sit per modum permanentis:
Nam per modum transeuntis fuit etiam Paulo &
Moysi communicata. Secunda est cognitionis in-
tuitiua proprie dictæ extra Verbum; quæ fit per
speciem creatam representantem rem existentem
& præsentem ut est actualiter existens & præsens,
eo modo quo Angeli per species insulas cogno-
scunt non solum rerum species, sed etiam indiui-
dua sub eis actualiter existentia. Tertia per cog-
nitionem intuitiuam improprie dictam, quæ fit
per speciem perfectæ representantem rem præter-
itam vel futuram ac si esset existens & præsens ac-
tuali cognoscenti secundum mensuram cognitio-
nis illius; quo modo diximus animam Christi per

species inditas cognoscere futura contingentia
tam naturalia quam libera. Quarta euidencia est
cognitionis rei per effectus proprios; sicut est co-
gnitio existentia Dei & perfectionum eius ex crea-
turis accepta. Vltima est per cognitionem ex at-
testatione euidenti, cui nulla potest inesse falsi-
tas; qualis est locutio Dei; qui est ipsa prima veri-
tas, cum intellectu nostro loquitur causando in
eo conceptus formatos, vel ex præexistentibus
speciebus, vel ex nouiter infusis, & infundendo
lumen supernaturale euidenter ostendens Deum
esse qui loquitur. Quod fieri posse duobus ex-
emplis explicant recentiores: primum est in actu vel
habitu fidei; quem si quis per Dei reuelationem
quidditatiue cognosceret, clare videret eius enti-
tatem esse supernaturalem, ac proinde non nisi à
Deo posse dimanare: Secundum est in humana
loquutione; nam qui perfecte proprietatem & mo-
dum vocis & locutionis alicuius cognoscat, sta-
tim eius audita voce nouit euidenter eum esse
qui loquitur: Deus autem suæ locutionis ad in-
tellectum proprium habet modum, quo super-
naturaliter illum immutat & cleuat ad superna-
turalia; sicut etiam illi proprium est illabi menti-
bus. Angelus igitur aut homo ex hoc loquendi
modo diuinæ reuelatione euidenter cognito
cognoscat etiam euidenter Deum esse qui loquitur;
sed cum hic modus sit supernaturalis, quaeritur
quomodo eius cognitio habeat euidentiam: si di-
catur habere euidentiam in attestante, quæro de
hac attestacione, quomodo sit euidens: & ne sit
processus in infinitum, necesse est deuenire ad at-
testacionem cognitam euidenter in seipsa; igitur
eadem euidentia poterunt alia supernaturalia
cognosci, quia de omnibus est eadem ratio. Hu-
ius vero difficultatis solutio patebit ex dicendis.

Secundo supponendum est Deum posse creato in-
tellectui speciem & lumen infundere, quibus in-
tuitiue non proprie sed improprie, euidenter ta-
men, cognoscatur essentia Dei & Trinitas perso-
narum quo ad quia est, quod ostenditur in quæ-
stione proxime sequenti.

Tertio notandum est, omnia fere supernaturalia
creata intrinsece claudere relationem transcen-
dentalem ad Deum, qui est ens per se primo &
simpliciter supernaturalis; ut patet de visione
beatifica, de vnione hypostatica, de gratia, fide,
spe & charitate, religione, &c. quo fit ut eorum
euidens cognitio haberi non possit, nisi cognito
etiam ipsorum supernaturalium termino, non
quidem intuitiua cognitione proprie dicta, quæ
terminatur ad Deum quidditatiue cognitum, &
prout est in seipso secundo modo superius expli-
cato; prout scilicet est existens & præsens in men-
sura, qua mensuratur duratio cognitionis; sed in-
tuitiua cognitione improprie dicta, quæ termi-
natur ad Deum cognitum quo ad quia est, & prout
in se est, id est non in alio, in quo cognito co-
gnoscat; quo modo probabile est Deum per
speciem creatam posse representari, & ab intelle-
ctu creato cognosci; ut ostendemus inferius.

PRIMA CONCL. Christus per scientiam inditam
non cognouit omnia supernaturalia possibilis, neque om-
nia mysteria gratiæ, quæ per Dei potentiam absolutam ef-
fici possent. Probatur: quia sic comprehenderet om-
nipotentiam Dei, quatenus est author gratiæ; quod
videretur impossibile.

SECUNDA CONCL. Christus per scientiam inditam
cognouit omnia entia supernaturalia, & omnia mysteria
gratiæ nobis exhibita in quacunque temporis differentia.
Hæc est S. D. in textu; & probatur etiā: quia Chri-
stus ut homo, causa est efficiens & finalis omnium
supernaturalium & mysteriorum gratiæ; ergo hæc
omnia

omnia per scientiam inditam cognouit; conse- A
quentia valde probabilis est suppositis præsertim
propositionibus assumptis à D. Tho. in proba-
tione huius conclusionis. Antecedens probatur:
quia Christus est caput omnium prædestinatio-
rum & fons totius gratiæ, quæ redemptis confer-
tur hominibus.

TERTIA CONCL. Christus per scientiam inditam
cognouit prædicta supernaturalia, & mysteria gratiæ eui-
denter non solum in attestante, sed etiam in seipsis, id est
non in alio primò cognito; nec ea cognouit intuitiue pro-
prie sed improprie. Primam partem huius conclu-
sionis, quod scilicet Christus prædictorum ha-
buerit euidenciam in attestante, admittit & pro-
bant Bann. in 2.2. q. 5. art. 1. ad 3. & Aluar. hic disp. 61.
Secunda vero pars probatur: quia hoc nullam
implicat contradictionem, & pertinet ad maxi- B
mam Christi hominis dignitatem; ergo est asse-
rendum; & confirmatur: quia supernaturalia crea-
ta, & mysteria gratiæ sunt res finitæ, nec eorum
cognitio implicat cognitionem quidditatiuam
alicuius infiniti simpliciter; igitur per species
creatas possunt euidenter præsentari. Antece-
dens quo ad primam partem clarum est. Quo ad
secundam vero partem patet ex ultimo funda-
mento.

CONTRA secundam conclus. sunt argumenta;
quæ assert & soluit Aluar. in 61. disp.

CONTRA tertiam conclus. argum. Bannes: Nam
lumen gloriæ quo ad propriam & specificam suam
rationem à nullo intellectu carente lumine glo-
riæ est cognoscibile; ergo neque habitus fidei,
gratiæ & charitatis. Antecedens probatur; quia C
lumen gloriæ excedit omne aliud lumen & est al-
terius & superioris ordinis; ergo distincte cogno-
sci non potest alio lumine inferiori; Consequen-
tia vero probatur: quia non potest euidenter co-
gnosci virtus seminis, nisi euidenter cognoscatur
fructus qui ex semine potest produci; sed gratia
& virtutes Theologicæ sunt veluti semina beati-
tudinis; iuxta illud ad Rom. 6. gratia Dei vita æterna;
ergo si lumen gloriæ non est euidenter sine lumi-
ne gloriæ cognoscibile, nec alij habitus superna-
turales erunt euidenter cognoscibiles. Respon. fal-
sum esse antecedens. Ad probationem dico nul-
lam esse consequentiam; nam etiam diuina essen-
tia est altioris ordinis, quam sit intellectus crea-
tus actiuus lumine gloriæ, & tamen ab eo quid-
datiue cognoscitur. Quamuis igitur in cogno-
tione quidditatiua naturali requiratur identitas
ordinis, non tamen requiritur in supernatu-
rali. Secundo dico sufficere identitatem or-
dinis genericam aut quasi genericam; qualis est
inter lumen scientiæ inditæ animæ Christi & lu-
men gloriæ; vtrumque enim est lumen intellectu-
ale supernaturalis ordinis, & lumen inditæ scien-
tiæ supremum obtinet gradum inter omnia lu-
mina supernaturalia post lumen gloriæ, cui ma-
xime assimilatur.

CONTRA eandem conclus. argum. Aluar. primo: quia
S. Thom. in fine corporis huius articuli agens de iis,
quæ Christus cognouit per scientiam inditam,
ait: Ipsam tamen Dei essentiam per hanc scientiam non
cognouit, sed solum per propriam, hoc est per scientiam
beatam, & idem docet art. 5. ad primum, & loquitur
in his locis de cognitione euidenti essentia
diuinæ in seipsa. Resp. primo: Aliud esse loqui de
cognitione euidenti essentia diuinæ, & aliud de
cognitione euidenti entium supernaturalium
creatorum, de quibus loquitur nostra conclusio;
Secundo respondetur D. Tho. loqui de cognitio-
ne illa euidenti, quæ est quidditatiua & intuitiua
proprie, non autem de illa quæ proprie tantum
est intuitiua.

Secundo: Iuxta sententiam S. Tho. 1. p. q. 12. art. 2. Obi. 1.
nulla potest dari species creata, quæ repræsentet
clare & distincte diuinam essentiam prout est in
seipsa; ergo sub hac ratione non potest euidenter
cognosci, nisi per scientiam beatam, in qua vni-
tur essentia diuina intellectui in ratione speciei
intelligibilis. Resp. D. Thom. loqui de repræsentatione
& cognitione quidditatiua & intuitiua p-
prie dicta; secundum hanc enim proprie & abso-
lute loquendo dicitur essentia diuina repræsentari
& cognosci clare, distincte & prout est in se-
ipsa.

QVÆSTIO SEXTA An Christus per scientiam infu-
sam, cognouerit euidenter mysterium sanctissimæ Trini-
tatis?

De proposita difficultate variæ sunt opinio-
nes: præcipue vero sunt quatuor. Prima est
Vasq. super hoc articul. disp. 53. & 1. p. quæst. 32. artic.
1. disp. 135. dicentis nulli intellectui creato com-
municari posse cognitionem claram diuinæ Tri-
nitatis extra Verbum, ac proinde animam Chri-
sti per solam visionem beatificam habuisse clarā
noticiam mysterij SS. Trinitatis.

Secunda sententia est Zumel. in 1. p. qu. 32. art. 1.
disp. 2. vbi statuit quinque conclusiones. Prima est:
Possibile est euidenter cognoscere mysteriū Tri-
nitatis euidentiā in attestante. Secunda est: Impo-
ssibile est vt homini, qui nunquam vidit Deum,
detur euidens cognitio Trinitatis in seipsa quan-
tum ad quid est aut quantum ad an est. Tertia est:
Christus per scientiam infusam non cognoscit e-
uidenter Trinitatem personarum in seipsa. Quar-
ta conclus. Valde rationabile & probabile est dice-
re, quod anima Christi per scientiam infusam e-
uidenter cognoscit Trinitatem, quantum ad an
est in effectib. supernaturalis ordinis; quam sen-
tentiam sequuntur quidam recentiores viri do-
ctissimi. Quinta eiusdem conclusio est: Non est im-
probabile, immo vero ratione consentaneum di-
cere, quod Christus extra Verbum per scientiam
infusam habuit euidentiā Trinitatis in attestan-
te, quantum ad an est.

Tertia sententia est Bann. in 1. p. in allegata qu. &
art. dubio 2. qui tria dicit. Primum est fieri non pos-
se etiam de potentia Dei absoluta, vt detur homi-
ni species creata, per quam possit euidenter co-
gnoscere Deum sicuti est. Secundum est: Probabi-
liter posse sustineri, quod seclusa visione beatifi-
ca possit Deus conferre speciem intelligibilem,
per quam homo euidenter iudicet Deum esse qui
loquitur & reuelat hæc mysteria, ac per conse-
quens euidenter iudicet esse vera quæ reuelantur,
& hæc est (inquit) euidentiā in attestante. Tertium
est: probabilius esse, quod seclusa visione Dei nō
possit mysterium Trinitatis euidenter cognosci
notitia intuitiua aut abstractiua.

Quarta sententia est Suar. disp. 27. sect. 5. quam
sequitur Aluar. disp. 62. Hi dicunt Christum per
scientiam inditam habuisse cognitionem myste-
rij Sanctissimæ Trinitatis euidenciam in atte-
stante ex vi proprii luminis & reuelationis super-
E naturalis.

Vltima sententia est Capr. in 2. disp. 23. quæst. vni-
ca, ad argumenta Scoti contra secundam conclusionem;
vbi dicit non repugnare, quin virtute cognitio-
nis intuitiua qua beatus intuetur Deum, possit in
ipso creari cognitio abstractiua talis, qua euiden-
ter appareat Deum esse Trinum & vnum, potis-
sime diuina virtute, ita vt beatus duplicem ha-
beat cognitionem de Deo vno & Trino; Vnam
beatificam, & alteram non beatificam: quam sen-
tentiam sequuntur Caietanus super hoc articul. &
in 2.

Argumen-
ta, & solu-
tiones.
Obi. 1. cons.
3. cons.

Solut.

Obi. 2.

Solut.

Resolutio.
Christum
per scientiā
deitatis co-
gnovisse eu-
dentius in q-
stionibus Tri-

sterium Tri-
nitatis, &
duos ex pra-
dictis dicit
de modis es-
se probabi-
li.

nati; & colligitur ex textu præsentis articuli, vbi dicitur Christum per hanc scientiam plenius & abundantius ea omnia cognouisse, quæ per reuelationem diuinam hominibus innotescunt, siue pertineant ad donum sapientiæ, &c. & ab huius scientiæ perfectione solum excipit perfectionem visionis beatificæ; igitur perfectiori modo cognouit Christus per hanc scientiam mysterium SS. Trinitatis, quam cognoscatur per fidem, aut prophetiam, aut per quodcunque donum Spiritus sancti: igitur non obscure & ænigmatice sed euidenter. Et confirmatur: quia possibilis est talis cognitio; igitur conuenit animæ Christi: Antecedens supra probatum est; consequentia est S.D. *in textu* dicentis, fuisse conueniens vt anima Christi omnino esset perfecta per hoc, quod omnis eius potentialitas sit reducta ad actum. Alias probationes lege apud *Zamel. conclusionē 3.* & apud *Suarezium in allegata disp. 27. sect. 5. §. Dico 2.*

TERTIA CONCL. Probabilis est eorum sententia, qui dicunt Christum per hanc scientiam euidenter cognouisse Trinitatem esse per species omnium rerum supernaturalium, specialiter autem per species illarum rerum supernaturalium, quæ dicunt ordinem transcendentalium ad personas Trinitatis, vt ad obiectum vel causam formalem, vel terminum: Probatur hæc conclusio: Quia gratia participatio quædam est Dei, vt est vnus in essentia, & Trinus in personis & charitas est qualitas est disponens ad dilectionem Dei, vt est vnus & Trinus, & lumen gloriæ dispositio est intellectus ad videndum Deum quo ad vnâ eius essentiam in tribus suppositis subsistentem, & visio beatifica terminatur ad Deum, vt est Trinus & vnus, & similem habitudinem habent omnes effectus ordinis supernaturalis: quamuis enim gratia & alij omnes eiusdē ordinis effectus à Deo vt ab efficiente dependant, quatenus vnus est in essentia, vt ab eo tamen vt ab obiecto & termino & vt causa formali seu exemplari ac finali dependant, quatenus est Trinus & vnus. Quemadmodum enim grauitas terræ naturaliter ac essentialiter ordinatur ad centrum, ita gratia & alia supernaturalia ex intrinseca sui natura ordinantur in Deum vnum & trinum, vñ proprium ac proportionatum eorum finem; igitur in his effectibus quidditatiue cognitis cognosci poterit euidenter Trinitas personarum; sicut cognita quidditatiue terræ grauitate, cognoscimus euidenter centrum esse.

ULTIMA CONCL. *Christus per scientiam infusam cognovit euidenter Trinitatem quo ad quæ est intus, sed improprie modo superius explicato. Hæc patet ex dictis; & probatur etiam: quia, vt ostendimus, possibile est dari speciem immediate & distincte, licet non quidditative, representantem Deum vt est Trinus & vnus; sed per hanc cognoscitur euidenter & intuitiue, licet improprie, Trinitas personarum quo ad an est; ergo.*

CONTRA primam conclusi. sunt argum. Vsq. que Argumen-
refert & soluit Aluar. diff. 62. & ea que producit in, & soluit
Bann. pro 4. sua concl. quorum solutio patet ex di-
ctis, & erit euidentior ex solutionibus argumen-
torum contra vltimam nostram concl.

CONTRA secundam concl. sunt argumenta, quæ referunt & solvunt Bann. Zumel. Suar. & Aluar. locis supra notatis.

CONTRA ultimam concl. argumentatur Bann.
primo,

Obi. cont.
de carst.

Bann.
primo,

Concluſio-
nes dedu-
cta, & pro-
bata.

PRIMA CONCL. *Christus per scientiam inditam cognovit euidenter mysterium Trinitatis. Hæc conclusio est contra Bannesium & Vasquezium: sed in ea conueniunt alij omnes doctores supranomi-*

primo, quia D. Tho. hic ait animam Christi per hanc scientiam non vidisse diuinam essentiam; ergo.

Solut. Resp. Animam Christi per hanc scientiam non vidisse diuinam essentiam quidditatiue, sed tantum quo ad quia est.

Obi. 2. Secundo impossibile est dari speciem creatam, quæ repræsentet tres personas sicut sunt in seipsis; sicut nec repræsentari potest essentia Dei, vt in se est; ergo. Eodem argumento vtitur Zumellus Respondetur falsum esse assumptum loquendo de repræsentatione essentiae & personarum in se ipsis, id est immediate & non in alio obiecto prius repræsentato; & de repræsentatione euidenti, non quidditatiua, sed quo ad quia est, de qua loquitur nostra conclusio.

Obi. 3. Contra eandem conclus. argumentantur alij primo quia species immediate repræsentans Trinitatem, & quæ est illius propria, debet esse eiusdem rationis cum illa: & eam repræsentare non tantum secundum gradum communem, sed etiam secundum gradum proprium, atque adeo non ad instar creaturæ, sed prout in se est; igitur talis species repræsentabit Trinitatem quidditatiue, &

Solut. non tantum quo ad quia est. Resp. nullam esse consequentiam potest esse species alicuius rei propria, & aliquo modo eiusdem rationis eū illa repræsentans eam immediate secundum proprium gradum, quæ tamen non repræsentet illam quidditatiue; vt patet de substantia Angeli, quæ Deum immediate repræsentat secundum proprium eius gradum, quo distinguitur ab omni ente creato vel creabili, vt est aliquo modo eiusdem rationis cum illo, quia est ipse Deus in esse intelligibili: nec tamen repræsentat Deum quidditatiue; quia propria Dei non repræsentat ea claritate & distinctione, quæ sufficiat ad cognitionem quidditatiuam; sed quæ satis sit ad Deum, prout à creaturis distinguitur, intelligendum; longe tamen perfectiori modo, quam nos per species à rebus acceptas Deum, pro vt à cæteris entibus distinguitur, intelligamus; sic igitur species inditæ animæ Christi Deum in tribus suppositis subsistentem immediate, & quo ad propria repræsentant longe perfectiori modo, quam per species & lumen diuinæ reuelationis mediatae vel immediate nobis repræsentetur; non ea tamen distinctione & claritate, quæ necessaria est cognitioni quidditatiue; sicut nec quilibet habet speciem propriam ignis, bouis aut hominis habet eius cognitionem quidditatiuam, sed necesse est distincte concipere genus & differentiam eius constitutiua & à cæteris distinctiua. Stat enim species rei propria, etiam in actu secundo cum cognitione confusa, aut non quidditatiua.

Obi. 4. Secundo arguitur. Quia Trinitatem esse non est aliquid minus immateriale, aut minus perfectum, aut minus identitificatum cum suo esse, quam ipsa quidditas Trinitatis; sed nulla potest dari species quidditatis Trinitatis, eo quod est infinite immaterialis & perfecta, & suum esse; igitur non potest dari species repræsentans illā esse secundum suū proprium conceptum, quin repræsentet propriū & quidditatiuum conceptum illius. Resp. hoc argumentum probari non posse dari speciem repræsentantem intuitiue proprie Trinitatem esse, non autem probat impossibile esse dari speciem, quæ repræsentet idem intuitiue, sed improprie; Vnde admissa secunda propositione & consequentia de cognitione intuitiua proprie dicta, negatur eadem secunda propositio, si sermo sit de cognitione intuitiua improprie sumpta; quamuis enim esse Trinitatis à parte rei sit idem quod quidditas Trinitatis & ideo nō possit repræsentari sicut est,

id est intuitiue proprie, nisi repræsentetur etiam quidditas sicuti est, & consequenter videatur Trinitas quidditatiue; si tamē sermo sit de cognitione intuitiua minus proprie dicta, potest repræsentari quidditas & esse Trinitatis, euidenter quidem, sed non quidditatiue; non enim omnis cognitio quidditatis est quidditatiua.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christus hac scientia uti potuerit non conuertendo se ad phantasmata.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod anima Christi non potuerit intelligere secundum hanc scientiam, nisi conuertendo se ad phantasmata. Quia, vt dicitur in tercio de anima, Phantasmata comparantur ad animam intellectiuam humanam, sicut colores ad visum. Sed potentia visiva Christi non potuit exire in actum, nisi conuertendo se ad colores. Ergo etiam neque anima intellectiua eius potuit aliquid intelligere, nisi conuertendo se ad phantasmata.

Præterea: anima Christi est eiusdem nature cum animabus nostris: alioquin ipse non esset eiusdem speciei nobiscum: contra id quod Apostolus dicit Philip. 2. quod est in similitudinem hominum factus. Sed anima nostra nō potest intelligere, nisi conuertendo se ad phantasmata. Ergo etiam neque anima Christi.

Præterea: Sensus dati sunt homini, vt deseruiant intellectui. Si igitur anima Christi intelligere potuit absque conuersione ad phantasmata, quæ per sensus accipiuntur, sequeretur, quod sensus frustra fuissent in anima Christi: quod est inconueniens. Videtur igitur, quod anima Christi non potuerit intelligere, nisi conuertendo se ad phantasmata.

Sed contra est, quod anima Christi cognouit quedam, quæ per phantasmata cognosci non possunt, scilicet substantias separatas. Potuit igitur intelligere non conuertendo se ad phantasmata.

Respondetur dicendum, quod Christus in statu ante passionem fuit simul viator, & comprehensor, vt infra magis patebit. Et præcipue quidem condiciones viatoris habuit ex parte corporis, in quantum fuit passibile: condiciones vero comprehensoris maxime habuit ex parte animæ intellectiue. Est autem hac conditio animæ comprehensoris, vt nullo modo subdatur suo corpori, aut ab eo dependeat, sed totaliter ei dominetur. Vnde, & post resurrectionem, ex anima gloria redundabit ad Corpus. Ex hoc autem anima hominis viatoris indiget ad phantasmata conuerti, quod est corpori obligata, & quodammodo ei subiecta, & ab eo dependens. Et ideo anima beata, & ante resurrectionem, & post, intelligere possunt absque conuersione ad phantasmata. Et hoc etiam oportet dicere de anima Christi, quæ plene habuit facultatem comprehensoris.

Ad primum ergo dicendum, quod similitudo illa, quam Philosophus ponit, non attenditur quantum ad omnia. Manifestum est enim, quod finis potentie visivæ est cognoscere colores: finis autem potentie intellectiue non est cognoscere phantasmata, sed cognoscere species intelligibiles, quas apprehendit à phantasmatibus, & in phantasmatibus secundum statum præsentis vite. Est igitur similitudo, quantum ad hoc, ad quod aspicit vtraque potentia: non autem quantum ad hoc, in quod vtriusque potentie conditio terminatur. Nihil autem prohibet, secundum diuersos status ex diuersis rem aliquam ad suum finem tendere: finis tamen propius alicuius rei semper est vnus. Et ideo, licet visus nihil cognoscat absque colore, intellectus tamen secundum aliquem statum potest cognoscere absque phantasmate, sed non absque specie intelligibili.

Ad secundum dicendum, quod licet anima Christi fuerit eiusdem nature cum animabus nostris, habuit tamen aliquem statum, quem anima nostra non habuit nunc in re, sed solum in spe, scilicet statum comprehensoris.

Inf. 4. 4. fin.
C. 9. 3. 4. 7.
2. ad 3. C. 3.
4. 14. 47. 3.
qu. 2. C. 3.
cor. 2. 2. 2.
q. 20. art. 1.
ad 1.

D. 190.

D. 185.

D. 752.

Ad